

توماس مان و خبرچین های اف.بی.آی

محمد علی آتش برگ

اشاره:

طی دهه سال های سی و چهل و پنجاه میلادی در آمریکا، توهم و نگرانی پیرامون تهدید کمونیسم، که به نحوی روز افزون اروپای شرقی و چین را در بر می گرفت، وجود داشت. این توهم و نگرانی را سناتور ژوزف مک کارتی "تشدید و جریانی را آغاز کرد که به مکتب "مک کارتیسم" معروف شد. مک کارتی ضمن لطفی در مجلس نمایندگان آمریکا، علناً اتهام وارد کرد که "بیش از ۲۰۰ نفر کمونیست رسمی دارای کارت عضویت در دولت آمریکا نفوذ کرده اند" هر چند که در فرجام نادرستی اتهامات وی اثبات شد، اما مبارزات پرشور و شروی، دورانی بسیار سرکوبگرانه ای طی قرن بیستم در سیاست آمریکا پدیدار ساخت و بدنبال آن در سال ۱۹۳۸ "کمیته فعالیت های غیر آمریکائیان" مجلس نمایندگان به عنوان "سازمانی ضد کمونیست" تأسیس شد و مک کارتیسم بهانه ای برای شکار نفوذی ها و دگراندیشان در آمریکا شد.

نتیجه عملی تبلیغات مک کارتیسم، اتخاذ سیاست سخت و ایجاد تضییقات برای بسیاری از هنرمندان و نویسندگان آمریکایی و غیر آمریکایی در درون و برون خاک و قلمرو آمریکا بود. در بُعد سیاست

خارجی نیز (با تبعیت از سیاست جان فوستر دالس وزیر خارجه آمریکا) دالسیسم و سیاست پشت پرده آهنین به صورت پارادیمی حاکم بر جریان فکری مسلط بر روابط خارجی آمریکا با دیگر کشورهای جهان درآمد. در سطح داخلی همه یا با ما و خودی اندیا اگر نیستند، پس دگر اندیش و غیر خودی و طبعاً کمونیست هستند و باید آنها را شناخت و تحت نظارت و کنترل و تعقیب قرار داد. در سطح سیاست خارجی نیز کشورهای طرفدار و همسو با منافع غرب و آمریکا به نحو اخص خودی و آزادیخواه و طرفدار دمکراسی تلقی می شوند. کشورهای مستقل، بیطرف و غیر همسوبا خط مشی و منافع آمریکا، در سیاست خارجی، طرفدار کمونیسم و یا متعلق به اردوگاه شرق و کشورهای پشت پرده آهنین، طبقه بندی می شوند. آنچه در صفحات بعد ملاحظه می شود، فشرده و اشاره ای است اندک به بازتاب آثار سیاست مک کارتیسم بر تفتیش عقاید و ایجاد تزییقات برای نویسندگان و هنرمندان آمریکا و جهان، که از پرونده یکمصد صفحه ای اف.بی.بی.آی. آمریکا استخراج شده است.

(Federal Bureau Investigation : Thomas Mann , Part 1 of 1.)

جالب است که این اسناد در سال ۱۹۹۴ بدنبال درخواست و فرجام خواهی یک متقاضی بموجب قانون آزادی اطلاعات از طبقه بندی خارج و در اختیار عموم قرار گرفته است. قسمتهایی از این گزارش سیاه و خط زده و ناخوانا شده است که در واقع قسمتی از آن با اسامی خبرچین ها و گزارشگران اف.بی.بی.آی. مرتبط می شود و بعضاً اطلاعات مربوط به دیگر اشخاص است که بموجب قوانین حفظ اسرار خصوصی قابل افشاء نیست.

در سرنامه بعد از اسناد به مواد قانونی برای توجیه یک خط خوردگی سیاه و ناخوانا سازی جملات و صفحات گزارش آمده است:

در مارس ۱۹۹۴ اسناد پیوست مورد بررسی دفتر اطلاعات و حفظ اسرار خصوصی بدنبال پژوهش خواهی متقاضی قبلی نیز قرار گرفت و همناوبی و انتشار این گزارش پیامد حاصل همان مطالبی است که در نتیجه پژوهش خواهی افشاء و منتشر می شود.

در یک نگاه کلی، این مجموعه حاوی بریده های جراید، گزارش های خبرچین و مأموران اف.بی.بی.آی. و استعلام های سفارت خانه های آمریکا در مورد خود تو ماس مان یا افرادی است که شخص تو ماس مان در مورد آنها اظهار نظر یا توصیه کرده است.

نکته در خور اهمیت اینست که علیرغم تلاش ها و مبارزات تو ماس مان ضد نازیسم، وی به لحاظ سیاسی محافظه کاری خرد ورز و خردگرا بود و اینکه نام وی در زمره کمونیست ها و

طرفدار کمونیسم قلمداد می شود به همان پارادیمی بر می گردد که همه با ما هستند و خودی یا در غیر اینصورت غیر خودی، دگراندیشانند و طرفدار کمونیست!»
ذیلادو نمونه از این گزارش یکصد صفحه ای آورده می شود.

تاریخ: ۲۹ اکتبر ۱۹۴۷

شماره ۰۹۸۵۲۵

یادداشت برای آقای نیکلاس

به پیوست ۳۰ یادداشت را در مورد اعضای کنونی کنفرانس ملی برای جلوگیری و کنترل برهکاری نوجوانان ملاحظه خواهید کرد. همانگونه که می دانید این افراد قبلاً منصوب شده اند و اسامی آنها روی سربرگ پیوست درج شده است. بعلت آنکه نام این افراد در لیست های مشترک آمده است، برای این پروژه، بیش از صدها پروژه مورد بررسی قرار گرفته است. در بسیاری از موارد اسامی بقدری شبیه و مشترک بودند که واقعاً غیر ممکن بود تشخیص دهیم اطلاعات مربوط به همان افرادی که در کنفرانس شرکت کرده اند، می باشد یا خیر.

در بیشتر موارد ما پروژه را محدود به اسامی کردیم که در سر لوحه کادر قرار داشت. مثلاً هنگامی کنترل «هومبرت همفری» ما بررسی خود را روی تمام نام انجام دادیم نه ترکیبهای مختلف آن مثل هومبرت همفری و غیره.

در مورد توماس مان باید یادآوری کرد که حدود ۸۰۰ نفرانس در پرونده های ما در مورد این شخص وجود دارد. تنها یادداشت خلاصه موجود، شامل اطلاعاتی که تا سال ۱۹۴۱ را در بر می گیرد فقط ۲۰۰ نفرانس را تحت پوشش قرار می دهد.

پیشنهاد می شود که این موضوع را به اطلاع وزارت خارجه برسانند و اینکه ما ۶۰۰ نفرانس دیگر را بررسی نمی کنیم، مگر آنکه آنها تقاضای خاص را در خواست کنند.

تاریخ طبقه بندی ۱۹ ژانویه ۱۹۴۸

شماره طبقه بندی ۶۲-۲۶۲۲۵

در تاریخ ۱۹۸۱/۱۲/۲۹ از حالت طبقه خارج شده است.

در صفحات بعدی شرح حال مختصری از وی بدست داده است.

توماس مان در سال ۱۸۷۵ در آلمان متولد شد. درجه های افتخاری از هاروارد، کلمبیا بریستون، ییل و دیگر دانشگاه ها دریافت کرده است در سال ۱۹۳۸ به عنوان دانشیار دانشگاه پرینستون

منصوب شد. در سال ۱۹۲۹ به اخذ جایزه نوبل ادبیات نائل گردید. صاحب تألیفات و کتاب‌های گوناگون است و مقالات بسیاری برای مجلات نگاشته است.

در قسمت دوم گزارش به تماس‌ها و فعالیت‌های وی پرداخته می‌شود. اطلاعات واصله در سال ۱۹۲۷ حاکی از آنست که توماس مان عضو اتحادیه آمریکا برای آزادی فرهنگی آلمان در نیویورک سیتی بود، نیز گزارش شده که این تشکیلات به مثابه یک "راکت" بود. بدین دلیل که شاهزاده هوبرنوس لون اشتاین و سارافی براندر با آن در ارتباط بودند.

• نام توماس مان در یک آگهی تبلیغاتی مربوط به کتاب‌ها و نشریات ادواری روی در نشریه منتشره در مینوسیتا، شماره مورخ ۱۷ اکتبر ۱۹۳۶ درج شده است.

• روزنامه ورکر Worker در شماره مورخ ۲۰ آوریل ۱۹۳۷: توماس مان نویسنده برجسته در مدرسه جدید پژوهش‌های اجتماعی در مورد واگنر و نیچه بزبان آلمانی سخنرانی کرده است. • روزنامه ورکر، در شماره مورخ ۲۷ آوریل ۱۹۳۷، حاوی مقاله‌ای از توماس مان و عکس وی است، که در چین در دانشگاه اگزایل، متعلق به گروهی از پناهندگان آلمان در نیویورک سخن گفته است.

• نام توماس مان به عنوان یکی از حامیان کمیته آمریکای شمالی برای کمک به دموکراسی اسپانیولی طرح آگهی تبلیغاتی در شماره مورخ ۱۰ مه ۱۹۳۷ نیویورک تایمز به چاپ رسیده است. • مجله آوای مردم آلمان (که طبق گزارشات یک هفته نامه کمونیستی به زبان آلمانی است) در شماره مورخ ۲۷ نوامبر ۱۹۳۷، درج شده که گزارشی به زبان آلمانی در مورد کنگره هنرمندان آمریکا در نیویورک که در ۱۷ دسامبر برگزار شده، داده (فرد مطلع می‌گوید این کنفرانس با پشتیبانی کمونیستها برپا شده بود، هر چند که همگی تلاش کرده بودند، این پشتیبانی را مخفی نگاهدارند) مقاله می‌افزاید اریکا مان، دختر توماس مان برنده جایزه نوبل نامه پدرش را در جلسه قرائت کرد.

• اطلاعات واصله در سال ۱۹۳۷، حاکی از آنست که دکتر توماس مان، و همسرش سخنرانان اجلاس مورخ ۲۱ آوریل ۱۹۳۷ اتحادیه آلمان-آمریکا برای فرهنگ بودند و نیمی از حضار کمونیست یا هواداران کمونیست بودند.

• گزارش‌های واصله در اوت ۱۹۳۸ حاکی است که کتاب پیش‌بینی نزدیک دموکراسی تکثیر متن سخنرانی‌هایی است که نویسنده آلمانی، توماس مان، طی یک سلسله سخنرانی‌ها در تور سراسری ایالات متحده آمریکا، انجام داده است. گفته شده که کتاب در ارائه مسئله دموکراسی

نبراه اصلی وین، چشم‌انداز هتل باین (۱۹۱۱)
فر سر جیو تسانکو.

۲۶۷

و تداوم آن به شکل حکومت
فوق‌العاده کمونیستی است.
• اطلاعات دریافتی از یک
منبع محرمانه اشارت دارد که
در اجلاس ۲۴۵ سپتامبر
۱۹۳۸ کمیته نجات

در یک نگاه کلی. این مجموعه حاوی بریده‌های
جراید، گزارش‌های خبرچین و مأموران اف.بی.آی.
و استعلام‌های سفارت‌خانه‌های آمریکا در مورد خود
توماس مان یا افرادی است که شخص توماس مان در
مورد آنها اظهار نظر یا توصیه کرده است.

چکسلواکی، توماس مان یکی از سخنرانان بود. گفته شده که در این اجلاس، جلسه‌ای پر شور
تویاً رادیکال و به نحو اخص شدیداً طرفدار اتحاد جماهیر شوروی و سوسیالیستی بوده و اشاره
به نام روسیه شوروی با استقبال گرم و پرجاذبه شرکت‌کنندگان روبرو می‌شده است. «

در نامه دیگر خبرچینی که هنوز نام آن فاش نشده است، این متن را در تاریخ ۱۶ ژوئن ۱۹۵۱ برای
هور، رئیس وقت اف.بی.آی، ارسال کرده است. از سیاق عبارات بر می‌آید که قبلاً مرادده یا
لا اقل مکاتبه بین هور و فرستنده نامه وجود داشته است. در این نامه که در ۱۹ اوت ۱۹۸۳ اجازه
انتشار یافته است، اسامی و برخی از جملات سیاه شده یا لاک گرفتگی دارد:

آقای جان ادگا هور

رئیس، اف.بی.آی.

وزارت دادگستری آمریکا

واشنگتن دی.سی.

آقای هور بسیار عزیز من

شاید به خاطر آورید که اینجانب سال گذشته [...] فرستاده‌ام که شما لطف کردید چند سطر
برای من نگاشتید.

[...] توماس مان و کمیسار اخیراً در نیویدر به چاپ رسیده است. تصور می‌کنم افشای این
مطلب برای شما حائز اهمیت باشد و به من اجازه خواهید داد که گزارش [متن سیاه شده است]
در مورد توماس مان از پرونده‌های شخصی خودم جهت استحضار شما و دیگر علاقمندان و
افراد ذیربط دفتر شما ارسال دارم. ♦♦♦

با احترامات فائقه
اعضاء (سیاه شده است)

۲۶۸

این گزارش یکصد صفحه‌ای حاوی اسامی بسیاری از نویسندگان و مطالب چاپ شده در جریان وقت و گزارشهای مقامات
سیاسی و کنسولی آمریکا است که شرح آن خود کتابی خواهد بود که در این مجلد نمی‌گنجد!